Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

PODAJE WIADOMOŚCI BIEŻĄCE Z ŁOTWY ORAZ PERJODYCZNE Z ESTONJI I FINLANDJI.

Nr. Wilno, dnia 12 maja 1932 r. 45.

T r e ś ć n u m e r u:

---o0§0o---

ŁOTWA.Kronika:1.C i e l e n s o p o l i t y c e z a g r a n i c z n e j Ł o t w y ."Socjaldemokrats" /Nr.97/: 31 kwietnia zgłoszono w sejmie interpelację pod adresem ministra Spraw Zagr.Zarinsza z zapytaniem dlaczego zadeklarował on w Genewie, iż Łotwa zgadza się z propozycją francuską utworzenia armji międzynarodowej.

W związku z tem b.minister Spraw Zagr. Cielens oświadczył, że krok Zarinsza w Genewie był nieprzemyślany. Dla nikogo nie jest tajemnicą, że propozycja francuska utworzenia armji międzynarodowej miała na celu zahamowanie właściwego rozbrojenia. Zarinsz stanął po stronie Francji przeciwko Anglji i Niemcom, które wysunęły propozycje dosyć konkretne w sprawie rozbrojenia. Łotwa winna pamiętać, że nad Bałtykiem może kiedyś wybuchnąć burza. Winna się przeto zastanowić nad sprawą ściślejszej współpracy litewsko-estońsko-łotewskiej. Estonja idzie na pasku polskim i swą polityką zagraniczną utrudnia nawet ratyfikowanie paktu łotewsko-sowieckiego o nieagresji. Od rządu łotewskiego można by tak samo wymagać większej stałości polityki zagranicznej. Skoro jednak Łotwa zaczyna ulegać Estonji daje to powód do pogłosek, że Łotwa staje się wasalem. Nie przynosi to Łotwie zaszczytu. Winna ona mieć samodzielną politykę zagraniczną.

2. S p r a w a s t o s u n k ó w h a n d l o w y c h z L i t w ą . "Jaunakas Zinas" /Nr.98/: W tych dniach przewiduje się naradę przedstawicieli Łotwy i Litwy w sprawie stosunkówhandlowych między obu krajami. Litwini dowodzą, że eksport litewski do Łotwy się zmniejszył wskutek łotewskich ograniczeń celnych.

3. R o k o w a n i a g o s p o d a r c z e ł o t e w s k o - n i e m i e c k i e ."Socjaldemokrats" /Nr.97/: W czasie rokowań łotewsko-niemieckich, jakie się odbyły w Berlinie, omówione zostały ograniczenia walutowe i kontyngenty towarów importowanych, które doprowadziły do zmniejszenia handlu łotewsko-niemieckiego. W czasie rokowań się wyjaśniło, że zachodzi możliwość uniezależnienia stosunków handlowych od trudności, jakie się wyłaniają w związku z brakiem waluty zagranicznej. Rokowania będą trwały nadal.

4. D z i a ł a l n o ś ć Ł o t e w s k i e g o P a ń s t w o w e g o B a n k u R o l n e g o ."Socjaldemokrats" /Nr.97/: 2 maja ubiegło dziesięciolecie od chwili założenia Litewskiego Banku Rolnego.Bank udzielił w tym okresie kredytów 136.809 gospodarstwom /61,1% ogółu gospodarstw łotewskich/. Ogólna suma pożyczek sięga 215,2 milj.łatów. Bilans Banku, który 1 stycznia 1923 r.wynosił zaledwie 11,5 milj.łt., osiągnął 1 stycznia 1932 r.378,6 milj.łt.

5. W y p o w i e d z e n i e t r a k t a t u h a n d l o w e g o p r z e z R o s j ę ."Siegodnia" /Nr.125/: 5 maja połpret w Rydze Świderski wręczył ministrowi Spraw Zagr. Zarinszowi notę z wypowiedzeniem dotychczasowego traktatu handlowego, a jednocześnie z propozycją podjęcia rokowań w sprawie nowego paktu. Wypowiedzenie było dla sfer łotewskich niespodzianką.

6. O g r a n i c z e n i e p r a w m n i e j s z o ś c i n a r o d o w y c h ."Pehdeja Brihdi" /Nr.104/: 6 b.m.komisja finansowo-budżetowa przyjęła projekt ustawy, na mocy której likwiduje się urząd instruktorów szkół niemieckich, rosyjskich i białoruskich, radcę finansowego z ramienia mniejszości narodowych oraz mniejszościową szkołę rolniczą.

7. C e n y n a Ł o t w i e ."Pehdeja Brihdi" /Nr.104/: Wskaźnik cen na produkty rolne przedstawiał się na Łotwie jak następuje: 1927 r. - 100, 1928 r. 110, 1929-99, 1930-79, 1931-62. Wskaźnik wyrobów przemysłowych 1927 r.- 100, 1928 - 97, 1929 - 92, 1930 - 88, 1931 - 80.

8. Z m i a n y w s o w i e c k i c h p r z e d s i ę b i o r s t w a c h h a n d l o w y c h ."Jaunakas Zinas" /Nr.98/:Z dniem 1 maja w sowieckich instytucjach handlowych w Rydze dokonały się duże zmiany. Tranzyt z Rosji zmalał do 10-15 wagonów dziennie. Zlikwidowano 12 wielkich składów. Pustką świecą również chłodnie "Union".Zlikwidowano oddział "Sowtorgflota".

9. S t o s u n k i g o s p o d a r c z e z E s t o n j ą .Jeden z dziennikarzy estońskich wygłosił ostatnio w Rydze odczyt na temat stosunków łotewsko-estońskich. W odczycie tym oświadczył, że niema wyraźnej linji wytycznej, któraby wykreślała stosunki gospodarcze między Estonją a Łotwą. W interesie obu krajów leży unja celna, a w dalszym planie Pan-Bałtyka złożona z Łotwy, Estonji i Litwy.-

10. D o k o ł a w y p o w i e d z e n i a p a k t u h a n d l o w e g o z R o s j ą ."Jaunakas Zinas" /Nr.100/: Wypowiedzenie nie jest dla Łotwy nieszczęściem, gdyż pakt łotewsko-sowiecki był naogół dla Łotwy niekorzystny. Więcej zyskiwała na tem Rosja.

11. S k a z a n i e P o l a k ó w .W tych dniach Okręgowy Sąd w Rydze skazał oskarżonych o przekupywanie głosów podczas wyborów do Sejmu Polaków: Napoleona Libera, Szkerskana i Chmielewskiego na dwa miesiące więzienia każdego.

12. S p r a w a w y s ł u g i w a n i a s i ę "P e h d e j a B r i h d i" k o m u n i s t o m ."Brihwa Zeme" /Nr.99/: Premjer Skujeneek na interpelację sejmową w sprawie wysługiwania się "Pehdeja Brihdi" komunistom oświadczył, że zarzuty te opierały się na zeznaniach byłego urzędnika sowieckiego Azarowa. Redaktor "Pehdeja Brihdi" dostarczyć miał, według tych zeznań poselstwu sowieckiemu wiadomości o Łotwie. Wobec niemożności ustalenia treści tych wiadomości niepodobna pociągnąć redaktora Brunnera do odpowiedzialności.

13. N i e l e g a l n a p r a c a k o m u n i s t y c z n a n a Ł o t w i e ."Pehdeja Brihdi" /Nr.104/: Według informacyj z Moskwy na Łotwie wydawane są i kolportowane nielegalnie następujące łotewskie pisma komunistyczne: "Czerwony Żołnierz", "Czerwony Kolejarz", "Czerwony Szklarz", "Rewolucyjny Tkacz" i "Walka Bezrobotnych".

14. Z m i a n y w Z w i ą z k u P i s a r z y i D z i e n n i k a r z y Ł o t e w s k i c h ."Brihwa Zeme": Związek i Pisarzy Łotewskich przeszedł całkowicie w ręce socjaldemokratów, gdyż z 6 członków zarządu 4 jest socjaldemokratami.-

ESTONJA.Kronika: C e n t r a l i z a c j a w y w o z u m a s ł a. "Revalsche Ztg."/Nr.99/: Eksporterzy masła przyrzekli ułożyć plan, dotyczący centralizacji eksportu najpóźniej do 22 maja. Na posiedzeniu przedstawiciel oddziału przemysłu krajowego wysunął projekt, by eksport masła przekazać poszczególnym przedsiębiorstwom, a w pierwszym rzędzie największemu z nich, towarzystwu "Estonia".-

W porównaniu z rokiem ubiegłym wywieziono mniej masła, w ciągu bowiem ostatnich czterech miesięcy eksport masła wynosił 49.698 beczek /w r.ub.50.792 becz./. 69% wywieziono do Niemiec, 19% do Anglji, 12,8% do Belgji, pozatem małe partje do Danji, Francji i Szwajcarji.

2. **Dokoła projektu linji lotniczej Warszawa - Tallin**. "/Rev.Ztg." /Nr.99/: Z Tallina donoszą, że polskie towarzystwo lotnicze "Lot" czyni starania w Ministerstwie Komunikacji Estonji w kierunku uzyskania koncesji na otwarcie linji lotniczej Warszawa-Tallin na przeciąg 5 lat.

Pozatem zażądano subwencji od Estonji, czego jednak rząd estoński odmówił, nie rozporządzając dostatecznemi środkami. Wprowadzenie tej linji napotyka na wielkie trudności, ponieważ na nowozbudowanem lotnisku niema jeszcze garażu, wobec czego trzeba będzie zbudować prowizoryczny.

3. **Eksport masła do Belgji**. "Rev.Ztg." /Nr.99/: Kontyngent przywozu masła estońskiego do Belgji wyniósł w roku 1932 8.160 quintali. Estonja więc jest na jednakowym poziomie z Danją i Holandją. Kontyngent przywozu mięsa do Belgji wynosi 856 q.

4. **Stan zdrowia b.prezydenta Estonji.** Były prezydent Estonji K.Päts odbywa obecnie kurację w Dorpacie. Z powodu choroby nerek będzie musiał przypuszczalnie poddać się operacji.

5. **Sprawa eksportu jaj**. "Rev.Ztg."/Nr.99/: Minister Przemysłu wysunął wniosek, by udzielono licencji na przywóz cytryn na 100 tys.kor., podnosząc jednocześnie cło o 5 centów na cytrynie. Z uzyskanej w ten sposób sumy należałoby wypłacać premje eksporterom jaj, by w ten sposób polepszyć stan hodowli kur w Estonji, której konjunktury są złe /w 1931 r. wywieziono z Estonji tylko 245 tys.sztuk jaj.

6. **Postulaty ministra Rolnictwa**. "Päewaleht" /Nr.118/: Niedawna ukazał się memorjał ministra Rolnictwa O.Köstera w sprawie zrównoważenia cen wyrobów przemysłowych i artykułów rolnych; zrównoważenie to miało polegać na zniżeniu cen przetworów przemysłowych. Projekt ten jednak stanowczo został odrzucony, ponieważ ceny te nie są zależne od M-stwa Przemysłu; decydują o nich umowy międzynarodowe. Obniżenie cen przez zniesienie cła również jest niedopuszczalne, ponieważ naraziłoby na szwank przemysł krajowy. Zresztą M-stwo Przemysłu czyniło już przedtem starania w tym kierunku i obecnie ceny są chyba dość dostępne rolnikom /wszakże wyroby włókiennicze są już tańsze/. Pozostaje teraz raczej dążyć do podniesienia cen na przetwory rolne, co należy wyłącznie do Ms-twa Rolnictwa.

7. **Zakaz udziału uczniów w organizacjach pozaszkolnych**. W związku z tem, że wiele uczniów wydalono ze szkół za należenie do organizacyj politycznych, M-stwo Oświaty wydało zakaz brania udziału we wszelkich organizacjach pozaszkolnych. Wyjątek stanowią organizacje apolityczne.

8. **Przywóz zboża z zagranicy**. "Päewaleht"Nr.122: Rząd estoński postanowił ograniczyć przywóz zboża z zagranicy, ponieważ w zakładach państwowych od dłuższego czasu jest w zapasie 30 tys.tonn zboża, które zaczyna się psuć.

Firma "Puhk ja Pojad" uzyskała pozwolenie na sprowadzenie 326 tonn zboża zagranicznego, przyrzekając wzamian nabycie 750 tonn zboża krajowego.

9. **Spis ludności Tallina**. "Rev.Ztg."/Nr.103/: Według danych dostarczonych przez stołeczne biuro adresowe, Tallin liczył do 1 maja 134.061 mieszkańców /65.099 mężczyzn i 74.964 kobiet/. W tem Polaków - 180 mężczyzn i 275 kobiet.

10. **Import węgla z Anglji**. /"Päewaleht"Nr.125/: Do portu Tallinu zawinął okręt t-stwa "Kalew" z ładunkiem węgla angielskiego.

B7